

میانجیگری روسیه؛ کاهش مناقشه قره باغ با حفظ منافع مسکو

روسیه در 25 سال گذشته تلاش کرده است نقشی فعال و تاثیرگذار در کاهش مناقشه میان جمهوری آذربایجان و ارمنستان بر سر منطقه قره باغ ایفا کند تلاش هایی که به نظری رسد چندان موفقیت آمیز نبوده است اما توانسته از منافع مسکو در این کشورها دفاع کند.

به گزارش آران نیوز، اختلاف نظر باکو و ایروان سال 1988 آغاز شد و چهار سال بعد به اوج خود رسید و دو کشور را به درگیری نظامی کشاند. برای پایان دادن به جنگ دوساله میان ارمنستان و جمهوری آذربایجان، گروهی با عنوان مینسک در سازمان امنیت و همکاری اروپا متشکل از 11 کشور ایجاد و با میانجیگری آنها، آتش بسی میان دو طرف برقرار شد. در نتیجه این آتش بس، منطقه قره باغ کوهستانی جمهوری آذربایجان و هفت شهرستان همجوار آن تحت کنترل نیروهای ارمنی قرار گرفت. براساس این تغییرات، نزدیک به یک میلیون شهروند جمهوری آذربایجان از خانه و کاشانه خود در قره باغ اخراج شدند و امروز در شهرهای مختلف جمهوری آذربایجان به عنوان آوارگان جنگی زندگی می کنند. اگر چه روسیه، آمریکا و فرانسه به صورت دوره ای ریاست گروه میانجیگر مینسک را برعهده دارند اما تلاش های آنان تا امروز بی نتیجه مانده است و در همچنان بر روی یک پاشنه می چرخد. چند روز پیش سران ارمنستان و جمهوری آذربایجان در حاشیه اجلاس سران کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا در سن پترزبورگ چند دهمین نشست خود در خصوص مساله قره باغ را برگزار کردند. تکراری بودن مواضع و کوتاه نیامدن هیچ یک از طرفین از مواضع خود، امری بدیهی شده است به همین دلیل کمتر از هر زمانی مورد توجه رسانه های روس قرار می گیرد. 'الهام علی یف' رئیس جمهوری آذربایجان این بار در شرایطی با 'نیکول پاشینیان' کفیل مقام نخست وزیری ارمنستان دیدار کرد که وی هر روز جایگاه خود را در ارمنستان محکمتر از قبل می کند. 'حکمت حاجی یف' رئیس اداره سیاست خارجی دفتر رئیس جمهوری آذربایجان درباره این دیدار گفت: سران جمهوری آذربایجان و ارمنستان درباره تداوم مذاکرات صلح برای حل مناقشه قره باغ، تقویت آتش بس در منطقه مورد مناقشه گفت و گو کردند. به گفته مقام آذربایجانی این دو مساله ارتباط تنگاتنگ با یکدیگر دارند و مکمل یکدیگر هستند ضمن اینکه در این مذاکرات مبادله زندانیان دو کشور در قره باغ بررسی و رئیس جمهوری آذربایجان بر ضرورت تحویل متقابل همه افراد بازداشتی تاکید کرد. می توان گفت اگر چه امروز آرامش نسبی در مرزهای مشترک دو کشور برقرار است اما هر لحظه احتمال آن می رود که بین مرزبانان دو طرف تبادل آتش از سر گرفته شود. در این میان هر از چند گاهی دو کشور همدیگر را به نقض آتش بس محکوم می کنند و تنش ها حالت سینوسی به خود گرفته است. در یک جمله می توان گفت که جمهوری آذربایجان خواستار حل مناقشه بر اساس اصل تمامیت ارضی کشورها است و در نقطه مقابل ارمنستان خواستار حل مناقشه بر اساس اصل حق ملت ها برای تعیین سرنوشت خود است که با اصل تمامیت ارضی کاملا در مغایرت است. براساس همین اختلاف نظر، ارمنستان نیروهای نظامی خود را از سرزمین های جمهوری آذربایجان خارج نمی کند و جمهوری آذربایجان هم این اقدام را ادامه تجاوز به خاک خود می داند. برخی از کارشناسان بر این باورند که این مناقشه بهانه لازم را به قدرت های جهانی برای حضور در منطقه داده است ضمن اینکه به اهرمی برای فشار بر هر دو کشور تبدیل شده است. روس ها در زمان ریاست جمهوری دمتری مدودف در سطح رئیس جمهوری در جلسات سران جمهوری آذربایجان و ارمنستان شرکت می کردند اما با ادامه روند بی نتیجه نشست ها، روسیه تصمیم گرفت که کمتر در سطح رئیس جمهوری در چنین مذاکراتی حاضر باشد. روسیه امروز با دو طرف مناقشه روابط نزدیک دارد از یک طرف با جمهوری آذربایجان همکاری های فنی، نظامی، انرژی و حمل و نقل خود را گسترش می دهد و از طرف دیگر براساس پیمان نظامی با ارمنستان، تضمین داده که در صورت حمله نظامی دیگران از این کشور دفاع کند و کنترل مرزهای این کشور با دیگران را هم در دست دارد. سران کرمین به جمهوری آذربایجان اس-300 می دهند و به طرف مقابل موشک های تاکتیکی می فروشد، نقشی که طرفین مناقشه نیز مشکلی با آن ندارند. بنظر می رسد طرفین با وجودی که می دانند فعلا با ایستادن بر روی مواضع خود به نتیجه نمی رسند اما وضعیت فعلی را ادامه خواهند داد و روسیه نیز تلاش می کند با وجود تمام تضادها، روابط خود را روزه روز با دو طرف مناقشه بیشتر کند تا نیازی به حضور دیگر همسایگان یا قدرتهای بزرگ برای میانجیگری میان ارمنستان و جمهوری آذربایجان نباشد.